

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

Nagy Kornél

Az erdélyi örmény egyházhoz kapcsolódó olaszországi forrásokról

A Klebelsberg Kunó-ösztöndíj Bíráló Bizottsága a 2006. esztendőre egyhónapos kutatási lehetőséget biztosított számomra Rómában és a Vatikánban. Az ösztöndíjat 2006. október 1–november 1. között vettem igénybe. Kutatási témámban az erdélyi örmény egyház történetéhez kapcsolódó tetemes mennyiségű forrásanyag feltárását tűztem ki célul, különös tekintettel az örményeknek a római katolikus egyházzal való egyesülésére.

Az erdélyi örménység története napjainkig is fehér foltnak számít a magyar egyháztörténeti kutatásokban, sőt nemzetközileg is az alig kutatott jelzővel minősítik. Ugyanakkor a XIX. században születtek monográfiák az erdélyi örménység történetéről Lukácsy Kristóf (*Historia Armenorum Transsylvaniae*. Vienna, 1859) és Szongott Kristóf (*Szamosújvár szabad királyi város monográfiája*. 1–4. Szamosújvár, 1901) tollából. Lukácsy nem tüntette fel könyvében az idézett források származását, Szongott monográfiájában pedig inkább az úgynevezett műkedvelő stílus jelent meg, és háttérbe szorult a tudományosság. 1988-ban a nemrég elhunyt nemzetközi hírű armenológus, Gregorio Petrowicz (*La chiesa armena in Polonia e nei paesi limitrofi*. Roma, 1988) írt monográfiát a lengyelországi örmény egyház történetéről, külön fejezeteket szentelve az erdélyi örménységnek is. Műve 1681-től egészen 1949-ben történt megszüntetéséig dolgozta fel a twówi örmény unitus érsekség történetét. A szerző munkájában jól dokumentált, a Hitterjesztés Szent Kongregációjának (*Sacra Congregatio de Propaganda Fide* = APF) történeti levéltárából származó forrásokat tüntetett fel, ám római, illetve vatikáni kutatásaim során azzal kellett szembesülnöm, hogy az idézett források pontatlanul és helytelenül voltak felvéve, másrészt sok, az erdélyi örménységgel kapcsolatos kútfőt érintetlenül hagyott.

A szentszéki levéltárakban fellelhető hatalmas (erdélyi) örmény témájú anyagra először egykori professzorom, Schütz Ödön hívta fel a figyelmet, későbbi könyvszerzési kutatásaim során Vanyó Tihamér Aladár és Galla Ferenc tudományos munkái világítottak rá az erdélyi örménységre vonatkozó tetemes számú, kiadatlan forrásanyagra. Ez utóbbit megerősítette közelmúltban elhunyt egykori tanárom, Tóth István György is, aki éveken keresztül dolgozott a szentszéki levéltárakban, és tulajdonképpen az ő ösztönzésére kezdtem el ez irányú kutatásaimat. Komoly módszertani segítséget kaptam PhD-témavezetőmtől, Kalmár Jánostól, valamint Lewon Boghos Zekijan atyától (a velencei Ca' Foscari Egyetem armenológus és egyháztörténész professzorától), Baán Istvántól és Molnár Antaltól. Mindenképpen meg kell említenem egy fiatal kollégát, Kovács Bálintot, aki szintén komoly kutatásokat folytatott az erdélyi örménység tárgykörében a szentszéki levéltárakban. Az ő érdeme volt az (erdélyi) erzsébetvárosi örmény katolikus főplébánia könyvtárának és levéltárának feltárása.

2004. október 1–31. között a Klebelsberg Kunó-Ösztöndíj Bíráló Bizottsága már biztosított számomra egy egyhónapos kutatási lehetőséget a Hitterjesztés Szent Kongregációjának levéltárában, ahol az erdélyi örményekről szóló gazdag, úgyne-

vezett kongresszusi iratanyagot tártam fel az 1684–1730 közötti időszakból. Jelenlegi kutatásaimmal voltaképpen a már megkezdett forrásfeltárásokat folytattam az előbb említett Hitterjesztés Szent Kongregációjának történeti levéltárában, valamint megkezdtem az erdélyi örménységről szóló anyagok feltárását a Vatikáni Titkos Levéltárban (*Archivio Segreto Vaticano* = *ASV*) is. A nevezett levéltárakba Kovács Péternek, a Római Magyar Akadémia tudományos igazgatójának ajánlásaival jutottam be. Most elsősorban az erdélyi örmények uniált püspöke, Oxendio Virziresco (1655–1715) missziós tevékenységére fektettem a fő hangsúlyt, hiszen készülődő doktori disszertációm az ő személye köré építettem fel, és így a vizsgálandó forrásanyagot 1685 (azaz erdélyi missziójának kezdetére) és 1715 (azaz halála) között néztem át, de érdekes anyagokra bukkantam az 1720-as, az 1730-as, az 1740-es, illetve az 1780-as évekből is. Ennek fényében örömmel tudathatom, hogy tetemes számú *hungaricum*nak (és egyben *armenicum*nak is) minősülő örmény, latin, olasz és francia nyelven írott, feltáratlan állagú anyagra bukkantam a nevezett levéltárakban. Az átnézett dokumentumokat számítógépre vittem, illetve róluk pontos kivonatokat (és regesztákat) készítettem.

A Vatikáni Titkos Levéltárban (*ASV*) a Bécsi Nunciátúra (*Archivio della Nunziatura in Vienna* = *ANV*) anyagát néztem át, ahol tekintélyes, 120 fóliónyi iratot találtam az erdélyi örménységről, különösen Oxendio püspök egyházszervezői és adminisztrációs tevékenységéről. A Bécsi Nunciátúra anyagát mellesleg Giuseppe Garampi bécsi (korábban varsói) nuncius gyűjtötte egybe és jutatta el a Szentszékhez a XVIII. század végén.

A Vatikáni Titkos Levéltárban átnézett forráskötetek a következők voltak:

ASV ANV Vol. 190, 191, 192, 193 (e kötetek elnevezése: *Garampi Reg. a Diversi 1778–1784*), valamint a kutatás szempontjából a legértékesebbnek bizonyuló 196-os kötet (ez utóbbi elnevezése: *Miscellanea Rerum Armenicarum Garampiis, 1630–1784*). Az itt szereplő forrásokról ugyanakkor el kell mondani, hogy nem mindig kronológiai sorrendben voltak összeállítva. Többször szembesültem azzal, hogy egymás mellett található források keletkezése között mintegy ötven esztendő volt, ezért kissé időigényesnek bizonyult a kötetek feltárása.

A Hitterjesztés Szent Kongregációjának levéltárában a szentszéki missziós intézmény havi üléseinek hivatalos jegyzőkönyveit (*Acta Sacrae Congregationis* = *APF Acta SC*), valamint az ezekhez kapcsolódó eredeti leveleket (*Scritture riferite Originali nei Congregazioni Generali* = *APF SOCG*) néztem át. Ezenfelül átvizsgáltam az intézmény kimenő leveleit (*Lettere e Decreti della Sacra Congregazione de Propaganda Fede* = *APF Lettere*), az intézmény különleges ügyekkel foglalkozó bizottságának jegyzőkönyveit (*Congregazioni Particolari* = *APF CP*), valamint az intézmény hetenkénti informális üléseinek, azaz kongresszusainak (*Scritture riferite nei Congressi Fondo Armeni* = *APF SC Fondo Armeni*) örmény vonatkozású forrásanyagát. Az említett dokumentumokban tekintélyes anyag volt fellelhető az erdélyi örményekről.

A Hitterjesztés Szent Kongregációjának levéltárában átnézett forráskötetek a következők voltak:

- *APF Acta SC* Vol. 59, 60, 61, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 77, 78, 82, 85
- *APF SOCG* Vol. 493, 494, 495A, 495B, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 520, 524, 525, 529, 531, 530, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 545, 558, 583, 598, 861.
- *APF Lettere* Vol. 76, 78, 79, 80, 82, 84, 88, 108

- APF CP Vol. 29.
- APF SC Fondo Armeni Vol. 9, 10 (az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8-as kötetet 2004. évi Klebelsberg-ösztöndíjam idején tanulmányoztam)

Fel kell hívnom a figyelmet, hogy még mindig nagyon nagy mennyiségű, feltáratlan forrásanyag van az erdélyi (1715–1786 között), valamint az újvidéki és a belgrádi örményekről (1720–1780 között). Ezeknek az átnézését sajnós az egy hónapnyi kutatási idő nem tette lehetővé, és ebben szerepet játszott az is, hogy a szentszéki levéltárak nyitva tartása limitált, azaz reggel 8.30-tól délután 13.30-ig juthat be a kutató, ami komoly nehézséget okoz. A forrásfeltárásokat a közeljövőben feltétlenül szükséges folytatni, valamint az eddigi feltárt anyagokból több forráskötetet (okmánytárt), monográfiát, illetve tudományos cikket lehet elkészíteni. Ezzel együtt feltárásaimról értesítettem a genfi székhelyű Nemzetközi Armenológiai Társaságot (*Association Internationale des Études Arméniennes*) is.

Végezetül szeretném megköszönni a kutatási lehetőséget a Klebelsberg Kunó Ösztöndíj Bíráló Bizottságának, a Római Magyar Akadémia munkatársainak, különösen Kovács Péternek, Pálmai Nórának és Papp Eszternek, valamint az MTA Történettudományi Intézetének önfeláldozó segítségét, hogy zökkenőmentesen tudtam végezni a kutató és forrásfeltáró munkát.

FÜGGELÉK

A feltárt források jegyzéke az erdélyi örmények egyházáról

Itt pontosan megadom a levéltárat, a forrástípusokat, a forrásköteteket, a dokumentumok nyelvét, szerzőjét, valamint a pontos dátumot (ha ez meg volt adva), illetve a dokumentumok tömör tartalmát.

APF

(= **Archivio storico della Sacra Congregazione per l'Evangelizzazione dei Popoli o de „Propaganda Fide”, Roma)**

Acta SC

(= **Acta Sacrae Congregationis**)

- Vol. 59 Fol. 165r.–169r.*: olasz, latin. Róma, 1689. április 4. A Propaganda gyűlése az erdélyi örmény püspökség megszervezéséről.
- Vol. 60. Fol. 14/v.– 19/v.*: olasz, latin. Róma, 1690. május 9. A Propaganda gyűlése az erdélyi örmény püspökségről és Oxendio Virziresco missziós tevékenységéről.
- Vol. 60 Fol. 125/v.–128/v.*: olasz, latin. Róma, 1690. május 9. A Propaganda ülése Theodoros Vartanowicz örmény apostoli püspök erdélyi ambícióiról.
- Vol. 61 Fol. 84r.–87r.*: olasz, latin. Róma, 1691. február 28. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök felszenteléséről.
- Vol. 68 Fol. 62/v.–67/v.*: olasz, latin. Róma, 1698. március 3. A Propaganda ülése a besztercei Elia Mendrul örmény pap „eretnek” tevékenységéről.
- Vol. 69 Fol. 107/v.–116/v.* olasz, latin. Róma, 1699. április 6. A Propaganda ülése a besztercei Elia Mendrul ellen folyó inkvizíciós vizsgálatokról, valamint Oxendio Virziresco püspök korrupciógyanús ügyleteiről.

- Vol. 70 Fol. 103r.–105v.* olasz, latin. Róma, 1700. április 26. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök és Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius moldvai missziójáról.
- Vol. 70 Fol. 341v.–346r.*: olasz, latin. Róma, 1700. május 28. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának megszervezéséről.
- Vol. 71 Fol. 177v.–179v.*: olasz, latin. Róma, 1701. június 27. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának nehézségeiről.
- Vol. 72 Fol. 237r.–240r.*: olasz, latin. Róma, 1702. szeptember 4. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának kudarcáról.
- Vol. 73 Fol. 41r.–v.*: olasz, latin. Róma, 1703. március 10. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök újabb moldvai missziójáról, és Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius haláláról.
- Vol. 77 Fol. 67r.–v.*: olasz, latin. Róma, 1707. március 14. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök kuruc fogságáról.
- Vol. 77 Fol. 145v.–146v.*: olasz, latin. Róma, 1707. május 23. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök moldvai és erdélyi útjáról, valamint Rákóczihoz fűződő kapcsolatáról.
- Vol. 78 Fol. 660v.–661v.*: olasz, latin. Róma, 1708. november 26. A Propaganda ülése Oxendio püspök újabb moldvai kudarcáról és az erdélyi örmények helyzetéről.
- Vol. 82 Fol. 443r.–v.*: olasz, latin. Róma, 1712. augusztus 22. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco püspök bécsi látogatásáról.
- Vol. 85 Fol. 169v.–171r.*: olasz. Róma, 1715. április 8. A Propaganda ülése Oxendio Virziresco erdélyi örmény püspök haláláról.

APF SOCG

(= Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali)

- Vol. 493. Fol. 30r.*: olasz. Róma, 1681. június. 16. ismeretlen szerző. Oxendio Virziresco római tanulmányairól és misszionáriusi felhatalmazásáról.
- Vol. 493. Fol. 31v.*: olasz. Róma, 1681. június 16. ismeretlen szerző. Oxendio Virziresco római tanulmányairól.
- Vol. 493. Fol. 376r.+377v.+378v.*: olasz. Varsó, 1681. augusztus 9. Francesco Martelli varsói nuncius levele a Propaganda bíborosaihoz Oxendio Virzirescóról.
- Vol. 497. Fol. 335r.–v.+ 338r.–v.*: olasz. Varsó, 1687. május. 6. Opizio Pallavicini bíboros, varsói nuncius Oxendio Virziresco erdélyi örmény missziójának megkezdéséről.
- Vol. 504 Fol. 103r.–104v.*: olasz. Varsó, 1689. április 6. Giacomo Cantelmi varsói nuncius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco erdélyi püspök jelöltségéről.
- Vol. 506 Fol. 61r.–v.*: olasz. Łwów, 1689. október 20. Francesco Bonesana, a łwówi Collegio Armeno prefektusának levele a Propagandához Oxendio Virziresco erdélyi missziójáról.
- Vol. 506 Fol. 63r.–64r.*: olasz. Łwów, 1689. augusztus 2. Giacomo Cantelmi varsói nuncius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco erdélyi tevékenységéről.
- Vol. 509 Fol. 109r.+112r.–v.*: olasz, latin. Róma, 1691. július 2. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának Federigo Veterani grófhoz, Erdély katonai parancsnok-

- kához írott levele Oxendio Virziresco örmény püspök anyagi helyzetéről, valamint Theodoros Vartanowicz örmény apostoli püspök erdélyi jelöltségéről.
- Vol. 509 Fol. 110r.–111r.:* olasz. Varsó, 1692. május 2. Sebastiano Tanara varsói nuncius jelentése a Propagandának Theodoros Vartanowicz örmény apostoli püspök erdélyi ambícióiról.
- Vol. 510 Fol. 94r.+ 101v.:* olasz. Róma, 1692. október 8. A Propaganda ülésének *Sommariója (összefoglalója)* az erdélyi örmény uniáltak püspökkérdéséről.
- Vol. 510 Fol. 95r.–v.:* olasz. Łwów, 1691. június 7. Francesco Bonesanának, a łwóvi Collegio Armeno prefektusának jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök erdélyi egyházszerzői munkájáról.
- Vol. 510 Fol. 96r.–v.:* olasz. Varsó, 1691. május 2. Giacomo Cantelmi varsói nuncius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök általános erdélyi tevékenységéről.
- Vol. 510 Fol. 97r.–98r.:* latin. Łwów, 1691. január 14. Az erdélyi örmények levele a Propagandának Oxendio Virziresco kinevezett erdélyi örmény püspök felszentelésének ügyében.
- Vol. 512 Fol. 178r.–v.:* olasz. Róma, 1692 (pontos dátum nincs megadva). A Propaganda ülésének a *Sommariója (összefoglalója)* a beszercei Vardan pap unióellenes agitációjáról.
- Vol. 512 Fol. 179r.:* olasz. Beszterce, 1692 (pontos dátum nincs megadva). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a beszercei Vardan örmény pap eretnek tevékenységéről.
- Vol. 512 Fol. 180r.+183r.:* olasz. Nagyszeben, 1692. február 17. Oxendio Virziresco püspök levele a Propagandának Vardan beszercei örmény pappal való konfliktusáról.
- Vol. 512 Fol. 181r.:* olasz. Nagyszeben, 1692. november 2. Federigo Veterani császári generális (Erdély katonai parancsnoka) levele a Szentszékhez Oxendio Virziresco püspök elmaradt fizetségének kiutalásáról.
- Vol. 512 Fol. 186v.:* latin. Róma, 1692. május 2. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele a bécsi nunciatúrára Oxendio Virziresco püspök segélyezéséről.
- Vol. 520 Fol. 284r.–v.:* olasz. Róma, 1694 (pontos dátum nélkül). A Propaganda ülésének a *Sommariója (összefoglalója)* az erdélyi tatár betörésekről és az örmények elhurcolásáról.
- Vol. 520 Fol. 285r.–v.:* olasz. Róma, 1694 (pontos dátum és név megnevezése nélkül). Az erdélyi örmények tatár pusztításoktól elszenvedett káiról.
- Vol. 520 Fol. 286r.–287r.:* olasz. Beszterce, 1694. december 23. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a tatárok által elhurcolt csíkszépvízi örmények kiváltásáról.
- Vol. 520 Fol. 289v.:* olasz. Róma, 1695. január 29. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának a bécsi nunciatúrára írott levele az erdélyi örmények segélyezése és kárpótlása ügyében.
- Vol. 524 Fol. 363r.–v.:* olasz. Bécs, 1696. július 7. Oxendio Virziresco püspök levele a Szentszékhez az erdélyi örményeknek adandó kiváltságok ügyében.
- Vol. 524 Fol. 364r.–v.:* olasz. Bécs, 1696. július 6. Oxendio Virziresco püspök levele a Propagandának a bécsi udvarral való tárgyalásairól.
- Vol. 524 Fol. 366r.:* olasz. Nagyszeben, 1696. augusztus 20. François Vaudemont herceg császári generális (Erdély interim katonai parancsnoka) levele a Propagandának az erdélyi örményeknek adandó kiváltságokról.

- Vol. 525 Fol. 111/r.–v.*: olasz. Bécs, 1696. augusztus 25. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának gróf Apor István erdélyi kincstartóval való vitájáról. A vita középpontjában az örményeknek adandó kiváltságok végrehajtása állt.
- Vol. 525 Fol. 112r.*: olasz. Bécs, 1696. szeptember 7. Giuseppe Maria Bonalini vikárius, teatinus misszionárius jelentése a Propagandának az erdélyi örmények kiváltságairól.
- Vol. 525 Fol. 112/v.*: olasz. Róma, 1696. október 1. A Propaganda ülésének *Sommariója (összefoglalója)* az erdélyi örmények kiváltságairól.
- Vol. 529 Fol. 266r.–269/v.*: olasz, latin. Róma, 1697 (pontos dátum nélkül). A Propaganda ülésének *Sommariója (összefoglalója)* az 1697 elején kirobbant, Elia Mendrul örmény pap és társainak botrányáról. A botrány középpontjában a besztercei örmény papok házasságának állapota volt.
- Vol. 529 Fol. 271/v.*: latin. Róma, 1697 (pontos dátum nélkül). Carlo Aogosto Fabroninak, a Propaganda titkárnak levele a bécsi nunciatúrara a besztercei házasság örmény papok ügyében.
- Vol. 529 Fol. 272r.–273r.*: latin. Beszterce, 1697. június 20. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul és társai eretnek szokásairól és az ügyükben elvégzett vizsgálatokról.
- Vol. 529 Fol. 273/v.*: olasz. Beszterce, 1697. június 20. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul örmény pap helytelen életviteléről (házasság).
- Vol. 529 Fol. 274r.–275/v.*: olasz. Beszterce, 1697. november 29. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul engedetlenségéről és a közösségbeli felforgató tevékenységéről.
- Vol. 529 Fol. 276r.–281r.*: olasz. Beszterce, 1697. november 29. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul örmény pap eretnek szokásairól.
- Vol. 529 Fol. 282r.–283/v.*: latin. Jaroslawl, 1697. október 3. A besztercei örmények panaszlevele Vardan Hunanean ħwówi örmény uniált érseknek Oxendio Virziresco püspök erdélyi túlkapásairól és korrupciógyanus ügyleteiről.
- Vol. 531 Fol. 237/v.–238r.*: olasz. Varsó, 1699. április 15. Sebastiano Maria Accorsinak, a ħwówi Collegio Armeno prefektusának jelentése a Propagandának Giuseppe Maria Bonalini erdélyi teatinus misszionárius fizetségéről és az erdélyi örmények körében végzett pasztorális munkásságáról.
- Vol. 532 Fol. 434r.–440/v.*: olasz. Róma, 1699. április 1. A Propaganda ülésének *Sommariója (összefoglalója)* Elia Mendrul és Oxendio Virziresco püspök 1698. évi viszályáról.
- Vol. 532 Fol. 442r.–443r.*: olasz. Bécs, 1699. január 24. Andrea Santa Croce bécsi nuncius levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök és Elia Mendrul pap viszályáról.
- Vol. 532 Fol. 444/r.–v.*: olasz. Beszterce, 1698. november 16. Giuseppe Maria Bonalini vikárius, teatinus misszionárius jelentése a Propagandának az Elia Mendrul és társai ellen lefolytatott inkvizíciós vizsgálatokról.
- Vol. 532 Fol. 445r.–448r.*: latin. Beszterce, 1698 (pontos dátum nélkül). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul és hívei eretnek hitéről (monofizitizmus).

- Vol. 532 Fol. 449/r.–v.*: olasz, latin. Beszterce, 1698 (pontos dátum nélkül). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az Elia Mendrul ellen lefolytatott vizsgálatok menetéről.
- Vol. 532 Fol. 450r.–451/v.*: latin. 1698 ősze (pontos dátum nélkül) Szebellébi Bertalan, Erdély római katolikus vikáriusának jelentése a Propagandának Elia Mendrul örmény pap kihallgatásáról.
- Vol. 532 Fol. 452r.–458/v.*: olasz, latin. Beszterce, 1698. december 5. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul eretnekségéről, és néhai Minas Zilfidarean örmény apostoli püspök tárgyalásairól.
- Vol. 532 Fol. 459/r.–v.*: latin. Marosvásárhely, 1698. november 12. Szebellébi Bertalannak, Erdély római katolikus apostoli vikáriusának jelentése a Propagandának az Elia Mendrul elleni vizsgálatokról.
- Vol. 532 Fol. 461r.–463/v.*: latin. Beszterce, 1698. november 7. Johannes Kleinnek, Beszterce szabad királyi város bírójának levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök korrupciós ügyeiről.
- Vol. 532 Fol. 466r.–467r.*: latin. Ebesfalva, 1698. október 25. Szebellébi Bertalannak, Erdély római katolikus vikáriusának jelentése a Propagandának az ebesfalvi örmények hitéről és uniójáról.
- Vol. 532 Fol. 467/v.–468/v.*: latin. Petele, 1698. október 24. Vizkeleti Zsigmond kolozsvári római katolikus plébános, jezsuita szerzetes jelentése a Propagandának a petelei örmények között elvégzett inkvizíciós vizsgálatokról.
- Vol. 532 Fol. 469r.–470r.*: latin. Beszterce, 1698. október 24. Vizkeleti Zsigmond kolozsvári római katolikus plébános, jezsuita szerzetes jelentése a Propagandának a besztercei örmények között elvégzett inkvizíciós vizsgálatokról.
- Vol. 532 Fol. 470/v.–471r.*: latin. Marosvásárhely, 1698. november 11. Vizkeleti Zsigmond kolozsvári római katolikus plébános, jezsuita szerzetes jelentése a Propagandának a marosvásárhelyi örmények között elvégzett inkvizíciós vizsgálatokról.
- Vol. 532 Fol. 472r.*: latin. Bécs, 1698. szeptember 12. Andrea Santa Croce bécsi nuncius levele a Propagandának az Elia Mendrul-ügyben való inkvizíciós bizottság felállításáról, valamint a bizottság tagjairól.
- Vol. 533 Fol. 483/r.–v.+ 484r.*: olasz. Bécs, 1699. június 20. Andrea Santa Croce bécsi nuncius levele a Propagandának az Oxendio Virziresco püspök elleni vizsgálatról.
- Vol. 534 Fol. 426/r.–v.+ 427/v.*: olasz. Bécs, 1699. október 3. Andrea Santa Croce bécsi nuncius a Yovhannes Naxšun erdélyi örmény hittagadó pap elleni vizsgálatokról.
- Vol. 535 Fol. 346r.*: olasz. Róma, 1700 (pontos dátum nélkül). A Propaganda ülésének *Sommariója* (összefoglalója) Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójáról.
- Vol. 535 Fol. 347/r.–v.+350r.*: olasz. Beszterce, 1700. március 18. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának moldvai missziójának előkészületeiről.
- Vol. 535 Fol. 348r.–349r.*: olasz. Beszterce, 1700. március 8. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a moldvai misszió fontosságáról.
- Vol. 535 Fol. 352/v.*: olasz, latin. Róma, 1700. április 26. Carlo Aogosto Fabroninak a Propaganda titkárának levele Oxendio Virziresco püspökhöz a moldvai misszióról.

- Vol. 536 Fol. 270r.+271v.*: latin. 1700. Pontos hely és időpont megnevezése nélkül. François Nizet erdélyi ferences kuzstosz levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök olajszenteléssel kapcsolatos felhatalmazásáról.
- Vol. 537 Fol. 412r.–414v.*: olasz. Łwów, 1700. október 14. Sebastiano Maria Accorsi teatinus szerzetesnek, a łwóvi Collegio Armeno prefektusának jelentése a Propagandához Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójáról.
- Vol. 537 Fol. 416r.–417r.*: olasz. Varsó, 1700. augusztus. 24. Francesco Pignatelli varsói nuncius levele a Propagandának Oxendio Virziresco moldvai missziójáról.
- Vol. 537 Fol. 418r.–419v.*: olasz. Łwów, 1700. október 14. Sebastiano Maria Accorsi teatinus szerzetesnek, a łwóvi Collegio Armeno prefektusának jelentése a Propagandához Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójáról.
- Vol. 539 Fol. 178r.–179r.*: olasz. Róma, 1701 (pontos dátum nélkül). Oxendio Virziresco püspök Moldvában végzett missziós tevékenységéről.
- Vol. 539 Fol. 180r.–v.*: latin. Iasi, 1700. december 13. Duka Kristóf moldvai fejedelem levele Oxendio Virziresco püspökhöz, amelyben engedélyezi számára, hogy a fejedelemség területén a moldvai örmények között pasztorális tevékenységet folytathasson.
- Vol. 539 Fol. 181r.–v.*: latin. Iasi, 1700. december 13. Nicolae Costia moldvai fejedelmi kancellár levele Oxendio Virziresco püspökhöz, amelyben a fejedelem nevében menlevelet biztosít a püspök számára.
- Vol. 539 Fol. 182r.–183v.*: olasz. Varsó, 1701. március 9. Antonio Pignatelli varsói nuncius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójáról.
- Vol. 545 Fol. 243r.–v.*: olasz. Róma, 1703 (pontos dátum nélkül). A Propaganda ülésének *Sommariója* (összefoglalója). Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának kudarcáról.
- Vol. 545 Fol. 244r.–245v.*: olasz. Beszterce, 1703. április 24. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának helyettese, Giuseppe Maria Bonalini haláláról és a moldvai misszió kudarcáról.
- Vol. 558 Fol. 20r.–v.+23r.–v.*: olasz. Oppavia, 1707. január 31. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a közel négyéves kuruc fogságból való kiszabadulásáról.
- Vol. 558 Fol. 21r.–22r.*: olasz. Oppavia, 1707. január 31. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Rákócziról és munkácsi fogságáról.
- Vol. 558 Fol. 24r.*: olasz. Róma, 1707. március 14. A Propaganda ülésének *Sommariója* (összefoglalója) Oxendio Virziresco püspök kuruc fogságáról.
- Vol. 583 Fol. 211r.*: olasz. Bécs, 1712. augusztus 22. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a szamosújvári örményeknek adandó kiváltságok ügyében.
- Vol. 583 Fol. 212r.–v.*: olasz. Bécs, 1712. augusztus 6. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a bécsi udvarba való megérkezéséről.
- Vol. 598 Fol. 264r.*: olasz. Bécs, 1712. március 13. Ludovico Moschero örmény uniólt szerzetes jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök halálának körülményeiről.
- Vol. 598 Fol. 265r.–266v.*: francia. Bécs, 1715. március 13. Ludovico Moschero örmény uniólt szerzetes jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök halálának körülményeiről.

- Vol. 598 Fol. 267r.–268r.:* latin. Bécs, 1715. március 13. Ludovico Moschero örmény uniált szerzetes jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök halálának körülményeiről.
- Vol. 598 Fol. 269r.–v.:* olasz. Róma, 1715. április 8. A Propaganda ülésének *Sommariója (összefoglalója)* Oxendio Virziresco püspök haláláról.
- Vol. 861 Fol. 92r.:* latin. Mikháza, 1712. február 15. Ismeretlen szerző. Oxendio Virziresco püspök látogatása a mikházi ferences kolostorban. (Másolat).

APF Lettere

(= **Lettere e Decreti della Sacra Congregazione della Propaganda Fede**)

- Vol. 76 Fol. 90v.–91r.:* olasz. Róma, 1687. március 2. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Oxendio Virziresco erdélyi örmény uniált vikáriushoz.
- Vol. 78 Fol. 36v.–37r.:* olasz. Róma, 1689. június 27. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Francesco Buonvisi bécsi nunciushoz.
- Vol. 78 Fol. 37r.–38r.:* olasz. Róma, 1689. június 27. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Giacomo Cantelmi varsói nunciushoz.
- Vol. 79 Fol. 80v.–81r.:* olasz. Róma, 1690. február 4. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Oxendio Virziresco erdélyi örmény vikáriushoz.
- Vol. 79 Fol. 134v.–135r.:* olasz. Róma, 1690. június 3. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Francesco Bonesanához, a łwówi Collegio Armeno prefektusához.
- Vol. 80 Fol. 64v.–65r.:* olasz. Róma, 1691. május 12. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Francesco Bonesanához, a łwówi Collegio Armeno prefektusához.
- Vol. 80 Fol. 65r.–v.:* olasz. Róma, 1691. május 12. Edoardo Cybónak a Propaganda titkárának levele Giacomo Cantelmi varsói nunciushoz.
- Vol. 82 Fol. 63r.–64r.:* olasz. Róma, 1693. január 3. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionáriushoz, vikáriushoz.
- Vol. 84 Fol. 6v.–7v.:* olasz. Róma, 1695. február 28. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Sebastiano Tanara bécsi nunciushoz.
- Vol. 84 Fol. 8v.–10r.:* olasz. Róma, 1695. február 2. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Kollonich Lipót bíboroshoz, kalocsai érsekhez.
- Vol. 84 Fol. 10r.–11r.:* olasz. Róma, 1695. február 28. Edoardo Cybónak, a Propaganda titkárának levele Sebastiano Tanara bécsi nunciushoz.
- Vol. 88 Fol. 30r.–31r.:* olasz. Róma, 1699. április 6. Carlo Aogosto Fabroninak, a Propaganda titkárának levele Andrea Santa Croce bécsi nunciushoz.
- Vol. 108 Fol. 42r.:* latin. Róma, 1719. február 17. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Mártonffy György erdélyi római katolikus püspökhöz.
- Vol. 108 Fol. 45r.–v.:* olasz. Róma, 1719. február 17. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Csáky István bíboroshoz, kalocsai érsekhez.
- Vol. 108 Fol. 46r.:* olasz. Róma, 1719. február 17. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Giorgio Spinola bécsi nunciushoz.
- Vol. 108 Fol. 46r.–v.:* latin. Róma, 1719. március 4. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Xac'atur Arak'elian örmény misszionáriushoz, mechitarista szerzeteshez.

- Vol. 108 Fol. 47r.–v.*: olasz. Róma, 1719. március 4. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Giorgio Spinola bécsi nunciushoz.
- Vol. 108 Fol. 48r.*: latin. Róma, 1719. március 4. Silvio De Cavalierinek, a Propaganda titkárának levele Mártonffy György erdélyi római katolikus püspökhöz.

APF SC

(= Scritture riferite nei Congressi) Fondo Armeni

- Vol. 9 Fol. 92r.*: latin. Velence, 1728. szeptember 25. Xac'atur Arak'elan örmény apostoli misszionárius, mechitarista szerzetes levele a Propagandának Minas Paronean örmény uniált pap erdélyi vizitációjáról.
- Vol. 9 Fol. 93r.–94/v.*: olasz. Szamosújvár, 1728. augusztus 9. Minas Paronean erdélyi örmény uniált pap jelentése a Propagandának Erdélyben elvégzett vizitációjáról.
- Vol. 9 Fol. 250r.–v.*: olasz. Stanislawów, 1730. február 15. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának az erdélyi unitus örmények helyzetéről.
- Vol. 9 Fol. 251r.–252r.*: olasz. Stanislawów, 1730. február 15. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának az Erdélyben végzett misszióiról.
- Vol. 9 Fol. 253r.*: latin. Stanislawów, 1726. október 17. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának Minas Paronean (Barun) örmény uniált pap káros erdélyi vizitációjáról.
- Vol. 9 Fol. 474r.–v.*: olasz. Varsó, 1732. november 18. Camillo Paolucci varsói nuncius jelentése a Propagandának az erdélyi örmény unitusok helyzetéről, valamint Stefano Stefanowicz püspök erdélyi tevékenységéről.
- Vol. 9 Fol. 475r.–v.*: olasz. Stanislawów, 1732. október 26. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának az erdélyi örmény unitusok helyzetéről.
- Vol. 9 Fol. 579r.*: olasz. Stanislawów, 1733. szeptember 10. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának az erdélyi örmény unitusok helyzetéről.
- Vol. 9 Fol. 595r.–v.*: olasz. Bécs, 1733. december 5. Domenico Passionei bécsi nuncius jelentése a Propagandának Stefano Stefanowicz püspök erdélyi reformtervezetéről.
- Vol. 9 Fol. 596r.–v.*: latin. Gyulafehérvár, 1733. november 14. Sorger György erdélyi római katolikus püspök jelentése a Propagandának Stefano Stefanowicz püspök reformtervezetéről.
- Vol. 9 Fol. 597r.–598/v.+604/v.*: latin. Szamosújvár, 1729. október 3. Stefano Stefanowicz püspök reformtervezete az erdélyi örmény unitus egyházzól.
- Vol. 9 Fol. 601r.*: latin. Szamosújvár, 1726. október 17. Stefano Stefanowicz püspök jelentése a Propagandának az erdélyi örmény vallásos társulatok újjászervezéséről.
- Vol. 10 Fol. 29r.–30r.*: olasz. Bécs, 1735. december 21. A szamosújvári örmény küldöttség levele a Propagandának az erdélyi örmény unitus püspöki szék újjászervezéséről.
- Vol. 10 Fol. 284r.*: latin. Bécs, 1738 (pontos dátum nélkül). VI. Károly császár levele az erdélyi örményeknek a püspökség felállításáról és annak anyagi vonzatáról. (Másolat).
- Vol. 10 Fol. 299r.*: olasz. Róma, 1738. szeptember 12. Ismeretlen szerző levele a bécsi nunciaturára az erdélyi örmény püspöki szék felállításáról.

APF CP
(= Congregazioni Particolari)

- Vol. 29 Fol. 610r.*: olasz. Róma, 1690. február 24. A Propaganda különleges bizottságának ülése az Erdélyben felállítandó örmény uniált püspöki székről.
- Vol. 29 Fol. 612r.–618v.*: olasz. Róma, 1690. május 29. A Propaganda különleges bizottságának ülése az Erdélyben felállítandó örmény uniált püspöki székről.
- Vol. 29 Fol. 628r.–629v.*: olasz. Róma, 1689. november 8. A Propaganda különleges bizottságának ülése az Erdélyben felállítandó örmény uniált püspöki székről.
- Vol. 29 Fol. 630r.–631v.*: olasz. Róma, 1690 (pontos dátum nélkül). A Propaganda különleges bizottságának ülése az Erdélyben felállítandó örmény uniált püspöki székről, és Oxendio Virziresco püspökké való kinevezéséről.
- Vol. 29 Fol. 636r.–v.*: olasz. Róma, 1690 (pontos dátum nélkül). A Propaganda különleges bizottságának ülése az Erdélyben felállítandó örmény uniált püspöki székről, és Oxendio Virziresco püspökké való kinevezéséről.
- Vol. 29 Fol. 644r.*: örmény. Łwów, 1689 (pontos dátum nélkül). Az erdélyi örmények levele Giacomo Cantelmi varsói nunciusnak uniálási szándékukról.
- Vol. 29 Fol. 645r.*: latin. Łwów, 1689 (pontos dátum nélkül). Az erdélyi örmények levele Giacomo Cantelmi varsói nunciusnak uniálási szándékukról.
- Vol. 29 Fol. 647r.–v.*: örmény. Łwów, 1690 (pontos dátum nélkül). Az erdélyi örmények levele (kérelme) Giacomo Cantelmi varsói nunciusnak Oxendio Virziresco örmény vikárius püspökké való kinevezéséről.
- Vol. 29 Fol. 648r.–v.*: latin. Łwów, 1690 (pontos dátum nélkül). Az erdélyi örmények levele (kérelme) Giacomo Cantelmi varsói nunciusnak Oxendio Virziresco örmény vikárius püspökké való kinevezéséről.

ASV
(= Archivio Segreto Vaticano, Città del Vaticano)

ANV
(= Archivio della Nunziatura in Vienna)

- Vol. 190. Fol. 189v.–190r.*: latin. Szamosújvár, 1778. november 20. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus plébános jelentése a Propagandának a bukovinai örmény missziókról. (Másolat)
- Vol. 190. Fol. 236v.–237v.*: latin. Szamosújvár, 1778. december 18. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus plébános jelentése a Propagandának a bukovinai örmény missziókról. (Másolat)
- Vol. 191 Fol. 8v.–9v.*: francia. Czernowitz (Csernovic), 1779. január 2. Franz Erzenberg tábornoknak, Bukovina katonai parancsnokának jelentése a bécsi nunciaturára Jakabffy János örmény katolikus pappal való találkozásáról. (Másolat)
- Vol. 191 Fol. 11v.–12r.*: latin. Marosvásárhely, 1779. január 29. Franz Erzenberg tábornoknak, Bukovina katonai parancsnokának jelentése a bécsi nunciaturára Jakabffy János örmény katolikus pap bukovinai misszióiról. (Másolat)
- Vol. 191 Fol. 19r.*: latin. Marosvásárhely, 1779. január 26. Simeon Barameno örmény katolikus misszionárius jelentése a Propagandának az erdélyi és a bukovinai örményeknél tett látogatásáról. (Másolat)

- Vol. 191 Fol. 38/v.–39r.*: latin. Szamosújvár, 1779. február 23. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus plébános jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházáról. (Másolat)
- Vol. 191 Fol. 358/r.–v.*: olasz. Szamosújvár, 1780. augusztus 29. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus plébános jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházáról. (Másolat)
- Vol. 192 Fol. 96/v.–97r.*: olasz. Bécs, 1771. július 20. Marco Antonelli bécsi nuncius jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházi szokásairól. (Másolat)
- Vol. 192 Fol. 189/v.–190r.*: olasz. Bécs, 1782. január 4. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspöknek az erdélyi örmények joghatóságáról.
- Vol. 192 Fol. 210/v.–211r.*: olasz. Bécs, 1782. február 2. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspöknek az erdélyi örmények joghatóságáról.
- Vol. 192 Fol. 273/r.–v.*: olasz. Bécs, 1782. június 28. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 192 Fol. 299/r.–v.*: olasz. Bécs, 1782. augusztus 29. Giuseppe Garampi bécsi nuncius jelentése a Propagandának a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 192 Fol. 299/v.–300r.*: olasz. Bécs, 1782. augusztus 29. Giuseppe Garampi bécsi nuncius jelentése a Propagandának a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 192 Fol. 321/v.*: olasz. Bécs, 1782. október 22. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 192 Fol. 343/r.–v.*: olasz. Bécs, 1782. november 29. Giuseppe Garampi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 193 Fol. 137/v.–138r.*: olasz. Bécs, 1784. január 22. Giuseppe Garampi bécsi nuncius jelentése a Propagandának, valamint Novák Péter szamosújvári örmény papnak a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 193 Fol. 138r.*: olasz. Bécs, 1784. január 13. Giuseppe Garampi bécsi nuncius jelentése a Propagandának a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 193 Fol. 154r.*: olasz. Bécs, 1784. március 2. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 193 Fol. 154/v.–155r.*: olasz. Bécs, 1784. március 2. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 196 Fol. 38r.*: olasz. Bécs, 1782. április 20. Giuseppe Garampi bécsi nuncius levele Batthyány Ignác püspökhöz a gyulafehérvári püspökség és a 17ówi örmény unitus érsekség közötti joghatósági vizzályról.
- Vol. 196 Fol. 39r.*: latin. 1762 (pontos hely és dátum megnevezése nélkül). Ismeretlen szerző: az erdélyi örmények latinizációjáról.
- Vol. 196 Fol. 146r.–149/v.*: latin. (pontos év, hely, és idő megnevezése nélkül). *Status Armenorum in Transilvania*, az erdélyi örmények egyházának története.

- Vol. 196 Fol. 151r.:* latin. Bécs, 1696. augusztus 20. Gróf Apor István erdélyi kincstartó levele I. Lipót császárhoz Oxendio Virziresco püspökkel szembeni fenntartásairól.
- Vol. 196 Fol. 152r.:* olasz. Róma, 1696. október 6. Angelo Altierinek, a Propaganda prefektusának levele gróf Apor István erdélyi kincstartóhoz az erdélyi örmények kiváltsága ügyében.
- Vol. 196 Fol. 153r.–v.:* olasz. Beszterce, 1699. január 6. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának Yovhannes Naxšun petelei örmény pap hittagadásáról.
- Vol. 196 Fol. 154r.–155v.:* latin. Nagyszeben, 1697. január 20. A nagyszebeni örmények levele Andrea Santa Croce bécsi nunciushoz Oxendio Virziresco püspök korrupciós ügyeiről.
- Vol. 196 Fol. 157r.–158r.:* olasz. Nagyszeben, 1697. január 20. Oxendio Virziresco püspök levele Andrea Santa Croce bécsi nunciushoz gróf Apor István erdélyi kincstartóval való viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 161r.+163r.:* latin. Beszterce, 1697. június 22. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul örmény pap és társai tévelygéseiről. (Másolat)
- Vol. 196 Fol. 162r.–v.:* olasz. Beszterce, 1697. június 22. Oxendio Virziresco püspök panaszlevele a Propagandának Elia Mendrul örmény pap eretnek szokásairól. (Másolat)
- Vol. 196 Fol. 164r.–165r.:* olasz. Beszterce, 1697. június 25. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az Elia Mendrul örmény pap elleni vizsgálatokról.
- Vol. 196 Fol. 166r.–v.:* latin. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az Elia Mendrul örmény pap elleni vizsgálatok eredményeiről.
- Vol. 196 Fol. 167r.–168r.:* olasz. Beszterce, 1697. július 3. Oxendio Virziresco püspök panaszlevele a Propagandának Lazar Budachowicz örmény pap engedetlenségéről.
- Vol. 196 Fol. 170r.–171r.:* latin. Varsó, 1697. október 3. Elia Mendrul besztercei örmény uniált pap és társai panaszlevele Antonio Davia varsói nunciushoz Oxendio Virziresco püspök túlkapasairól.
- Vol. 196 Fol. 172r.–v.:* olasz. Beszterce, 1697. november 24. Oxendio Virziresco püspök levele a Propagandának Elia Mendrul örmény pap ellen.
- Vol. 196 Fol. 173r.–174r.:* latin. 1698. július (pontos nap és szerző megnevezése nélkül). A bécsi nunciatura számára készült beszámoló az Elia Mendrul és társai ellen lefolytatott vizsgálatokról.
- Vol. 196 Fol. 175r.–176v.:* olasz. Beszterce, 1698. január 7. Oxendio Virziresco püspök panaszlevele a Propagandának Elia Mendrul örmény pap eretnek szokásairól.
- Vol. 196 Fol. 177r.+180v.:* olasz. Nagyszeben, 1698. március 9. Nagyszebeni örmény kereskedők panaszlevele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök zavaros pénzügyeiről.
- Vol. 196 Fol. 178r.–v.:* örmény. Nagyszeben, 1698. március 9. A nagyszebeni örmény kereskedők panaszlevele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök zavaros pénzügyeiről.
- Vol. 196 Fol. 181r.–v.:* olasz. Beszterce, 1698. február 20. Elia Mendrul örmény uniált pap levele a Propagandának Oxendio Virziresco zsarnokságáról és vádakodásairól.

- Vol. 196 Fol. 182/r.-v.*: örmény. Beszterce, 1698. február 20. Elia Mendrul örmény uniált pap levele a Propagandának Oxendio Virziresco zsarnokságáról és vádaskodásairól.
- Vol. 196 Fol. 185/r.-v.*: latin. Beszterce, 1698. február 24. Elia Mendrul örmény uniált pap levele a Propagandának Oxendio Virziresco zsarnokságáról és vádaskodásairól.
- Vol. 196 Fol. 186/r.-v.*: olasz. Róma, 1698. március 3. Antonio Davia varsói nuncius beszámolója a Propagandának Oxendio Virziresco püspök Elia Mendrul örmény pappal való viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 187/r.-v.*: olasz. Beszterce, 1698. július 25. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának az Elia Mendrul ellen lefolytatott vizsgálatok eredménytelenségéről.
- Vol. 196 Fol. 191/r.-v.*: olasz. Beszterce, 1698. augusztus 4. Oxendio Virziresco püspök panaszlevele a Propagandának gróf Apor István erdélyi kincstartó és Elia Mendrul örmény pap ellen.
- Vol. 196 Fol. 192/r.-v.*: olasz. Kolozsvár, 1698. augusztus 25. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius beszámolója a Propagandának Vizkeleti Zsigmond jezsuitával való titkos tárgyalásairól, valamint az Elia Mendrul ellen felállítandó inkvizíciós bizottságról.
- Vol. 196 Fol. 194/r.-v.*: olasz. Beszterce, 1698. szeptember 25. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az Elia Mendrul örmény pap elleni inkvizíciós eljárásról.
- Vol. 196 Fol. 195/r.-v.*: olasz. Beszterce, 1698. december 5. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius beszámolója a Propagandának Elia Mendrullal való tárgyalásairól.
- Vol. 196 Fol. 196/r.-v.*: olasz. 1698. december (pontos hely és nap megnevezése nélkül). Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius beszámolója a Propagandának az Elia Mendrul ellen lefolytatott inkvizíciós eljárás végeredményéről.
- Vol. 196 Fol. 197r.–198r.*: olasz. 1698. november 26. (pontos hely megnevezése nélkül). Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius beszámolója a Propagandának az eretnekséggel vádolt örmények elleni vizsgálatokról.
- Vol. 196 Fol. 199r.–200/v.*: olasz. Görgényszentimre, 1698. december 23. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az Elia Mendrul és Yovhannes Naxšun örmény papok elleni hajtóvadásatról.
- Vol. 196 Fol. 201r.–202/v.*: olasz. Łwów, 1699 (pontos hely, idő és szerző megnevezése nélkül). Elia Mendrul ügyéről készült összefoglaló.
- Vol. 196 Fol. 203/r.-v.*: olasz. Beszterce, 1699. január 20. Oxendio Virziresco püspök és Giuseppe Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának Elia Mendrul ártalmas tevékenységéről.
- Vol. 196 Fol. 204r.*: olasz. 1699 (pontos dátum és hely megnevezése nélkül). Giuseppe Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának az Elia Mendrul elleni inkvizícióról és a moldvai misszióról.
- Vol. 196 Fol. 205/r.-v.*: latin. Łwów, 1699. február 22. Ismeretlen szerző: *Memoria rerum*. Összefoglaló Oxendio Virziresco püspök és Elia Mendrul örmény pap erdélyi viszályáról.

- Vol. 196 Fol. 206/r.–v.:* olasz. 1699 (pontos hely és dátum megnevezése nélkül). Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának Elia Mendrul ügyéről.
- Vol. 196 Fol. 207/r.–v.:* olasz. Nagyszeben, 1699. május 6. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának Elia Mendrul ügyéről.
- Vol. 196 Fol. 208r.+210/v.:* latin. Görgényszentimre, 1699. március 9. Oxendio Virziresco püspök jelentése az eretnek örmény papok tevékenységéről és Apor István kincstartó szerepéről.
- Vol. 196 Fol. 209r.:* latin. Kolozsvár, 1699. március 13. Gróf Apor István erdélyi kincstartó levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök sötét pénzügyleteiről.
- Vol. 196 Fol. 211r.:* latin. Kolozsvár, 1699. március 13. Gróf Apor István erdélyi kincstartó levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök sötét pénzügyleteiről.
- Vol. 196 Fol. 212/r.–v.:* olasz. Róma, 1699. április 6. Carlo Barberininek, a Propaganda prefektusának levele Andrea Santa Croce bécsi nunciushoz Oxendio Virziresco püspök erdélyi hivataláról.
- Vol. 196 Fol. 213r.–214/v.:* olasz. Kolozsvár, 1699. június 19. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának a gróf Apor István erdélyi kincstartó és Oxendio Virziresco püspök közötti ellentétről.
- Vol. 196 Fol. 218r.+221/v.:* latin. Görgényszentimre, 1699. szeptember 19. Oxendio Virziresco püspök levele a Propagandának gróf Apor István erdélyi kincstartó ellene való áskálódásairól.
- Vol. 196 Fol. 219r.:* latin. Łwów, 1692. július 3. Oxendio Virziresco püspök levele a Propagandának Minas Zilfidarean örmény apostoli püspök 1686-os tárgyalásairól. (Másolat)
- Vol. 196 Fol. 220r.:* latin. Łwów, 1686. október 10. Minas Zilfidarean örmény apostoli püspök levele Opizio Pallavicini varsói nunciussal, valamint Vardan Hunanean örmény uniált érsekkel való tárgyalásairól. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 221/r.–v.:* olasz. 1699 (pontos hely és dátum megnevezése nélkül). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul örmény pap ügyéről.
- Vol. 196 Fol. 223/r.–v.:* olasz. Varsó, 1699. szeptember 30. Antonio Davia nuncius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök erdélyi tevékenységéről.
- Vol. 196 Fol. 224r.:* olasz. Beszterce, 1699. október 3. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Yovhannes Naxšun pappal való egyezkedéséről és rekatolizálásáról.
- Vol. 196 Fol. 225r.:* olasz. Nagyszeben, 1699. október 11. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának a petelei örmények között elvégzett vizitációjáról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 226r.–227r.:* olasz. Beszterce, 1699. november 3. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházi helyzetéről.
- Vol. 196 Fol. 231r.:* latin. Łwów, 1699. november 4. Deodatus Nersesowicz püspök, érseki koadjutor jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök erdélyi hivataláról.

- Vol. 196 Fol. 232r.–233r.:* olasz. Kolozsvár, 1699. november 8. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának az Oxendio Virziresco püspök ellen lefolytatott vizsgálatokról.
- Vol. 196 Fol. 235r.–v.:* olasz. Beszterce, 1699. november 23. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának Elia Mendrul Moldvába való meneküléséről.
- Vol. 196 Fol. 236r.:* olasz. Beszterce, 1699. december 12. Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának a moldvai misszió lehetőségeiről.
- Vol. 196 Fol. 237r.:* latin. Bécs, 1699. december 20. Andrea Santa Croce bécsi nuncius levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának lehetőségeiről.
- Vol. 196 Fol. 241r.–v.:* olasz. Beszterce, 1700. február 7. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának a moldvai misszió megszervezéséről.
- Vol. 196 Fol. 242r.+249r.–v.:* olasz. Beszterce, 1700. március 4. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius levele a Propagandának Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójáról.
- Vol. 196 Fol. 243r.:* olasz. Róma, 1700. május 7. Carlo Barberininek, a Propaganda prefektusának levele Andrea Santa Croce bécsi nunciushoz Oxendio Virziresco püspök erdélyi tevékenységéről, valamint moldvai missziójának lehetőségeiről.
- Vol. 196 Fol. 244r.:* latin. Łwów, 1699. január 20. Deodatus Nersesowicz püspök, érseki koadjutor jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco püspök erdélyi tevékenységéről, és korrupciógyanús ügyleteiről.
- Vol. 196 Fol. 245r.–246r.:* olasz. Beszterce, 1700. június 17. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának Oxendio Virziresco moldvai útjáról.
- Vol. 196 Fol. 251r.:* olasz. Nagyszében, 1699. december 28. Giuseppe Bonalini teatinus misszionárius, vikárius jelentése a Propagandának az erdélyi örmény papokról és a moldvai misszióról.
- Vol. 196 Fol. 256r.:* latin. 1702 (pontos hely, dátum és szerző megnevezése nélkül). Ismeretlen szerző. Oxendio Virziresco püspök moldvai missziójának kudarcairól.
- Vol. 196 Fol. 257r.:* olasz. Róma, 1702. szeptember 4. Carlo Barberininek, a Propaganda prefektusának levele Antonio Davia bécsi nunciushoz az Oxendio Virziresco püspök elleni korrupciós, valamint egyházfegyelmi ügyek kivizsgálásáról.
- Vol. 196 Fol. 258r.–v.:* latin. Bécs, 1702 (szerző és pontos dátum megnevezése nélkül). Az Oxendio Virziresco püspök elleni vizsgálatok jegyzőkönyve.
- Vol. 196 Fol. 259r.–v.:* latin. Bécs, 1702. november 13. Giuseppe Maria Bonalini teatinus misszionárius, vikárius levele Antonio Davia bécsi nunciushoz az Oxendio Virziresco püspököt ért támadásokról.
- Vol. 196 Fol. 264r.:* latin. 1710 (pontos hely és dátum megnevezése nélkül). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházáról.
- Vol. 196 Fol. 265r.–268v.:* olasz. 1710 (pontos hely és dátum megnevezése nélkül). Oxendio Virziresco püspök jelentése a Propagandának az erdélyi örmények egyházáról.

- Vol. 196 Fol. 270r.:* latin, 1763. február 11. (hely és szerző megnevezése nélkül). Az erdélyi örmény egyház latinizációjáról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 271r.–v.:* latin. Nagyszeben, 1782. január 22. Batthyány Ignác erdélyi püspök levele Giuseppe Garampi nunciushoz a 1763-as örmény uniált érsekkel való viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 273r.+278v.:* olasz. Łwów, 1782. április 12. Yakub Tumanowicz örmény uniált érsek levele Giuseppe Garampinak az erdélyi örmények feletti joghatóság ügyében.
- Vol. 196 Fol. 274r.–276v.:* latin. Róma, 1782. szeptember 28. Carlo Antonellinek, a Propaganda prefektusának levele Giuseppe Garampi bécsi nunciushoz az erdélyi örmények feletti joghatóság viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 277r.–v.:* latin. Róma, 1782. szeptember 16. Carlo Antonellinek, a Propaganda prefektusának levele Giuseppe Garampi bécsi nunciushoz az erdélyi örmények feletti joghatóság viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 279r.–v.:* olasz. Łwów, 1782. október 30. Yakub Tumanowicz örmény uniált érsek levele Giuseppe Garampinak az erdélyi örmények feletti joghatóságának ügyében.
- Vol. 196 Fol. 281r.–283v.:* latin. Szamosújvár, 1778 (pontos dátum megnevezése nélkül). Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának a bukovinai örmények között végzendő misszióról.
- Vol. 196 Fol. 284r.–v.:* latin. Szamosújvár, 1778. október 20. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának a bukovinai örmények között végzendő misszióról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 285r.–286v.:* latin. Szamosújvár, 1778. november 28. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának a bukovinai örmények között végzendő misszióról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 288r.:* latin. Róma, 1778. december 12. Giovanni Cartellinek, a Propaganda prefektusának levele Giovanni Visconti bécsi nunciushoz a Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus pap által a bukovinai örmények között végzett missziókról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 289r.–290r.:* latin. Szamosújvár, 1779. február 3. Jakabffy János szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának a bukovinai örmények között végzendő misszióról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 292r.–v.:* olasz. Temesvár, 1780. október 11. Csíki Marcell erzsébetvárosi örmény katolikus pap jelentése a Propagandának a bukovinai örmények között végzendő misszióról. (Másolat).
- Vol. 196 Fol. 293r.:* olasz. Szamosújvár, 1781. október 25. Novák Antal szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának Krysztóf Ducha 1763-as örmény pap erdélyi vizitációjáról.
- Vol. 196 Fol. 294r.:* olasz. Szamosújvár, 1782. június 23. Novák Antal szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának az erdélyi örmények feletti joghatóság viszályáról.
- Vol. 196 Fol. 295r.:* olasz. Erzsébetváros, 1784. február 18. Pápai Márton erzsébetvárosi örmény katolikus pap jelentése a Propagandának az erdélyi örmények feletti joghatóság viszályáról.

- Vol. 196 Fol. 296/r.-v.*: olasz. Szamosújvár, 1784. február 18. Novák Antal szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának az erdélyi örmények feletti joghatóság vizzályáról.
- Vol. 196 Fol. 297/r.-v.*: olasz. Szamosújvár, 1784. augusztus 6. Novák Antal szamosújvári örmény katolikus pap jelentése a Propagandának az erdélyi örmények feletti joghatóság vizzályáról.
- Vol. 196 Fol. 298r.*: latin. 1784 (pontos hely, dátum és szerző megnevezése nélkül). Az erdélyi örmények feletti joghatóságról való vizzály Gyulafehérvár püspöksége és Łwów örmény uniált érseksége között.